

Veiligheid & Zorg en Corona

Een bundeling van alle artikelen over Veiligheid & Zorg uit de corona trendinventarisaties 1 t/m 10. Klik op onderstaande titel om het volledige artikel te lezen.

Inhoud

1.	Veiligheid & Zorg algemeen	4
1.1	Geen of weinig huisbezoeken en face-to-face-contact: wat nu?	4
1.2	Positieve bijeffecten coronamaatregelen	4
1.3	Samen de stapel strafzaken kleiner maken: doe je mee?	6
1.4	Hoe informeer jij senioren over veiligheid?	7
2	Huiselijk geweld & kindermishandeling	7
2.1	Vooralsnog geen zichtbare stijging huiselijk geweld en kindermishandeling	7
2.2	Manieren om opvallend en makkelijk een melding te doen	8
2.3	Onlinecursus voor ondersteunende rol werkgevers bij huiselijk geweld	9
2.4	Factsheets met handelingsperspectief bij huiselijk geweld	9
2.5	App 'Meldcode kindermishandeling voor onderwijs' beschikbaar	10
2.6	Ook tijdens coronacrisis veel en ernstig geweld bij kwetsbare gezinnen	10
2.7	Piek in online kinderporno tijdens de lockdown	11
3	Jeugd	
3.1	Jeugdoverlast stijgt: wat is de betekenis van het puberende brein hierbij?	12
3.2	Coronacrisis helpt om hardnekkige patronen te doorbreken	15
3.3	Kindvriendelijk insluiten minderjarigen	15
3.4	Boetes uitdelen bij corona-overtredingen? Halt komt met een effectief alternatief	16
3.5	Samen de straat op om kwetsbare jongeren te bereiken	17
4	Verwarde personen	17
4.1	Stilte voor de storm in de GGZ?	17
4.2	Quarantainer: Mobiele ontmoetingsplek GGZ-patiënten en naasten	18
4.3	Meedenken over veerkracht gevraagd	18
4.4	GGZ op weg naar 'het nieuwe normaal'	19
4.5	Regio-overleg WvGGZ in coronatijd	19
4.6	Meer druk op de veiligheid rond personen met verward gedrag en gevaarsrisico	21
4.7	Geef je mening over spoedreparatiewetsvoorstel Wet verplichte ggz en Wet zorg en dwang	22
4.8	Midden-Nederland spreekt met één mond over de financiering van de Ketenveldnorm	23
5	Maatschappelijke opvang	25
5.1	Dak- en thuislozen en maatschappelijke opvang	25
5.2	Kansen creëren door corona	26
6	Overig	27
6.1	Noodzaak van persoonlijke beschermingsmiddelen in GGZ en maatschappelijke opvang	27
6.2	Webinar PGA-monitor	27

6.3	Taskforce Verbinding Zorg en Veiligheid deelde vol trots best practice PGA-monitor met het land	27
6.4	Nieuwe Bovenregionaal projectleider Wet verplichte GGZ Midden-Nederland	28
6.5	Mini-documentaire over aanpak multiproblematiek	29
6.6	Stijgt burenoverlast explosief?	29
6.7	CCV-adviseur Frannie Herder over burenoverlast in coronatijd	29

1. Veiligheid & Zorg algemeen

1.1 Geen of weinig huisbezoeken en face-to-face-contact: wat nu?

Zorgprofessionals, reclasseringsmedewerkers en wijkteams kunnen door corona moeilijker contact maken met cliënten. Maar juist nu hebben mensen behoefte aan een klankbord en ondersteuning. Steun is cruciaal om de stress bij personen en gezinnen te verminderen en escalaties te voorkomen. Het is daarom belangrijk in contact te blijven, bijvoorbeeld door te bellen of te chatten. Door gebruik te maken van beeldbellen (bv. Whatsapp), is het mogelijk telefonisch beter in te schatten hoe het gaat. Je krijgt zo immers zicht op de non-verbale communicatie en de leefsituatie van de cliënt. Check of de persoon veilig kan praten zonder ongewenste meeluisteraars óf juist bij het gesprek nuttig kan worden aangevuld door huisgenoten. Benoem wat je meent te horen aan de stem of de mimiek en check of dat klopt. Stel vooral veel open vragen, luister, vat samen, vraag door en ga de diepte in om van daar uit samen te kijken naar mogelijke oplossingen. [Zie hier voor meer informatie](#). Uiteraard maak je als professional altijd de inschatting of een huisbezoek of FTF-contact niet tóch raadzaam of noodzakelijk is in verband met (dreigende) escalatie of gevaarrisico. Dit kan ook door een wandeling met anderhalve meter tussen cliënt en hulpverlener.

1.2 Positieve bijeffecten coronamaatregelen

Er zijn aanzienlijke verschillen tussen cliënten met wie het door de coronamaatregelen (onverwachts) beter is gegaan en cliënten met wie het juist slechter is gegaan. Maar wat is hiervan nou de oorzaak? Is dat minder zorg? Minder of andere bemoeienis? Wellicht stemmen hulpverleners onderling beter af? Of is er minder sociale stress door coronabeperkingen? Mogelijk zijn er nog meer oorzaken of betreft het een optelsom van een aantal factoren. De komende tijd probeert de zorg uit te zoeken wát er nou precies beter of slechter ging voor sommige huishoudens en wat de zorg daarvan kan leren uit de coronaperiode.

Positieve bijeffecten in de zorg

De beperkingen door de coronacrisis hebben gunstig uitgepakt voor een deel van de cliënten van wijkteams, jeugdzorg en jeugdbescherming, zo geven zorgbestuurders aan. Sommige cliënten blijken soms beter te functioneren met minder (zware) zorg of ándere vormen van ondersteuning en hulp. Denk aan beeldbellen versus face-to-face-contact of wandelen in een park versus gesprekken in de spreekkamer. De hypothese van zorgbestuurders is dat probleemgezinnen door het contact op afstand minder druk ervaren en zich minder gecontroleerd en geregisseerd voelen. Corona zou zo juist minder spanningen in de gezinnen geven in plaats van meer. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de volgende twee voorbeelden. Het eerste voorbeeld betreft een alleenstaande moeder. Zij krijgt haar kinderen moeilijk op tijd op school en leeft voortdurend onder spanning van melding bij de leerplichtambtenaar. Deze druk verdwijnt tijdens de online schoolperiode. Haar kinderen hebben hun schoolwerk af en de sfeer thuis is beter. Een tweede voorbeeld: opnames van jongeren in klinieken zijn door coronamaatregelen eerder afgerond. Deze worden nu via videobellen voortgezet met dagelijks enkele contactmomenten. Ouders en kind zijn blij dat ze weer samen zijn en tevreden met het contact.

Toch zien bestuurders en professionals ook dat dit positieve beeld maar het halve verhaal is. Er zijn zoals gezegd ook cliënten met wie het door corona en de verminderde aandacht of behandeling juist minder goed gaat. Daarom is het goed dat afzonderlijke zorgorganisaties hiernaar onderzoek gaan verrichten, evenals het RIVM onderzoek en het Sociaal Cultureel Planbureau. Op zorgwebsite Skipr en LinkedIn denken en discussiëren professionals en ervaringsdeskundigen mee.

Positieve bijeffecten bij de reclassering

Ook de reclassering ziet positieve punten aan de coronacrisis. Zo heeft de reclassering ‘blended toezicht’ ingevoerd. Dit is een mix van communicatiemiddelen, zoals videobellen en wandelingen met cliënten. Dit heeft voor een behoorlijk deel van de reclasseringscliënten geleid tot kwalitatief veel betere gesprekken. De reclasseringscliënten waren hierbij in staat de toezichthouder nieuwe inzichten mee te geven om recidive te voorkomen. Ook de toegenomen monitoring via de elektronische enkelband is wederzijds zeer goed bevallen. Daarnaast heeft de reclassering veel meer

dan voorheen contact gemaakt met ketenpartners om zo hun cliënten gezamenlijk toch goed in beeld te krijgen, ondanks dat de eigen face-to-face-contacten met cliënten verminderden. Naast meer efficiency door onder meer telehoren zijn dit waardevolle punten om vast te houden en -na de intelligente lockdown- nu over te gaan tot een intelligente herstart, met als doel voor de cliënten én de organisatie het juiste ‘recept’ te vinden. Voor meer informatie kan er contact worden opgenomen met de reclassering.

1.3 Samen de stapel strafzaken kleiner maken: doe je mee?

Onder het motto ‘never waste a good crisis’ biedt corona wellicht hét momentum voor een noodzakelijke vernieuwing van de strafrechtketen. Met gebruik van de innovatieve houding van de laatste maanden kunnen en moeten we die vernieuwing nu echt vormgeven.

Johan Bac, directeur van Reclassering Nederland (RN): “Aan de inzet en de toewijding ligt het niet, maar het is niet voldoende om de strafrechtspleging overeind te houden nu er een (almaar oplopende) achterstand is van tienduizenden zaken. Want er knaagt iets: de achterstanden en lange doorlooptijden bestaan al lang en zijn hardnekkig. Door de coronacrisis is het probleem niet veroorzaakt, maar ‘slechts’ groter en zichtbaarder geworden. Met als gevolg dat slachtoffers, nabestaanden, verdachten, veroordeelden en de samenleving nog langer moeten wachten op de gewenste rechtvaardigheid.”

De innovatie en het lef die de afgelopen maanden zijn getoond – bv. digitale huisbezoeken of videobellen met getuige-deskundigen van RN op zitting - hebben we dan ook hard nodig om de strafrechtpleging de komende periode (structureel) te verbeteren.

In Midden-Nederland pakken we de handschoen die de directeur van RN heeft opgeworpen, graag nú op. Draag jij ook graag bij aan een intelligente en innovatieve doorstart? Met inspirerende ideeën die we snel kunnen omzetten in praktische daden? Waarbij de stapel niet verschuift maar over de héle linie gewoon kleiner wordt? Mail je idee aan r.weijburg@om.nl, p.groenendaal@reclassering.nl en/of myriam.kooij@rvs-mn.nl. Dit onderwerp staat op 18 juni centraal in het Justitieel Netwerk Midden-Nederland.

1.4 Hoe informeer jij senioren over veiligheid?

In tijden van corona ziet het CCV dat criminelen met nieuwe babbeltrucs senioren oplichten, zowel aan de deur als online. Welke preventieve maatregelen zet jouw gemeente in? Hoe communiceer je naar deze doelgroep? Juist in tijden waarin fysiek samenkomen niet mogelijk is, kan het lastig zijn ouderen die niet cybersmart zijn te bereiken. Het CCV en het ministerie van Justitie en Veiligheid inventariseert via een korte anonieme enquête deze gemeenschappelijk initiatieven. Lees [hier](#) meer.

2 Huiselijk geweld & kindermishandeling

2.1 Vooralsnog geen zichtbare stijging huiselijk geweld en kindermishandeling

Door de coronamaatregelen zitten gezinnen noodgedwongen thuis op elkaars lip. De politie Midden-Nederland verwachtte een flinke toename van het aantal meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling door de toenemende stress die dit thuiszitten veroorzaakt.

De landelijk werkende hulporganisatie Fier meldt dat het gebruik van hun chatfunctie fors is gestegen alsmede het aantal huisverboden in haar werkgebied. Die stijging blijft echter in Midden-Nederland vooralsnog uit. Noch in de cijfers van de politie noch van Veilig Thuis is in onze regio een stijging zichtbaar van meldingen. Het aantal meldingen blijft gelijk of daalt zelfs heel licht in vergelijking met dezelfde periode in vorige jaren. Ook het aantal huisverboden is ongeveer gelijk gebleven.

Mogelijke verklaringen voor uitblijvende stijging

Er zijn diverse mogelijke verklaringen voor het uitblijven van de gevreesde stijging van (de meldingen van) huiselijk geweld. Daarom zijn de instanties alert en vraagt men zich regelmatig af wat er aan de hand is. Mogelijk denken mensen ten onrechte dat de politie of Veilig Thuis in deze tijd toch niet langskomen. En andere mogelijkheid is dat slachtoffers niet vrij zijn om te bellen door een altijd aanwezige, controlerende partner. Ook bestaat het vermoeden dat mensen de politie en Veilig Thuis niet goed durven te

‘belasten’, net zoals huisartsen en cardiologen opeens een opvallende afname zien van patiënten. Een positieve verklaring is ook mogelijk: gezinnen zetten in deze bijzondere tijden samen de schouders eronder, óf medewerkers van wijkteams, Veilig Thuis of scholen weten via preventief contact met kwetsbare gezinnen, meldingen voor te zijn. Instanties proberen te peilen wat de juiste verklaring is. Direct gerelateerd aan de verlenging van de maatregelen van het kabinet zijn ook de maatregelen van Partners voor Jeugd verlengd. De verlenging van deze (extra) maatregelen is uiteraard bedoeld om de veiligheid voor kinderen en gezinnen te waarborgen. Lees [hier](#) meer over de verlenging van deze maatregelen.

Zorgen om de langere termijn

Er zijn wel zorgen om de langere termijn als de spanning in huishoudens steeds verder oploopt en in het bijzonder als de scholen langer dicht blijven. Mede omdat bekend is dat aan een melding gemiddeld 33 (!) incidenten vooraf gaan. In alle regio's regelen scholen en kinderopvang, in samenwerking met de gemeente, zo goed mogelijke opvang voor kinderen uit kwetsbare gezinnen. Zo kan de scholing doorgaan voor kinderen die thuis niet goed tot leren komen dan wel thuis niet veilig zijn. Ook hebben zij op die manier een tijdelijke escape van thuis. De route naar dergelijke opvang is in het algemeen via de wijkteams. Bij de Kindertelefoon is het aantal gesprekken met 40% toegenomen. Dit blijkt echter niet zo zeer te gaan om huiselijk geweld of kindermishandeling, maar om algemene coronavragen. De politie en Veilig Thuis benadrukken dat mensen goed moeten opletten, dat zij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling altijd moeten melden en dat daar ook opvolging aan wordt gegeven.

2.2 Manieren om opvallend en makkelijk een melding te doen

Het ministerie van Justitie en Veiligheid, de politie en Veilig Thuis onderzoeken manieren waarop slachtoffers zelf opvallend en laagdrempelig melding van huiselijk geweld kunnen doen. Zo werkt Veilig Thuis Rotterdam sinds kort met een [WhatsApp dienst](#). Inspiratie komt ook uit het buitenland. Zo kan in Frankrijk een slachtoffer in de apotheek een bepaald ‘codewoord’ (mondkapje 19) als bestelling opgeven waarna de apotheker de politie op het huisadres langs stuurt. In Australië kan men het algemene alarmnummer 999 bellen, zwijgen en dan vervolgens een kort nummer intoetsen. Dit biedt de

mogelijkheid het adres uit te peilen, waarna vervolgens de politie langskomt. Binnen korte termijn willen de genoemde instanties meldingen nog laagdrempeliger maken. Heb jij in dit kader ook goede ideeën? Geef ze door aan [Myriam Kooij](#).

2.3 Onlinecursus voor ondersteunende rol werkgevers bij huiselijk geweld

Werkgevers kunnen een ondersteunende of preventieve rol spelen bij huiselijk geweld. Herken je als werkgever signalen van (mogelijk) partnergeweld of kindermishandeling, waarbij jouw werknemer mogelijk slachtoffer óf dader is? En weet je hoe je dit bespreekbaar maakt? Hoewel het contact tussen werkgever en werknemer nu anders is, kun je nog steeds ondersteuning bieden. Bovendien kun je medewerkers de weg wijzen naar hulpverlenende instanties, als de spanningen thuis hoog oplopen en (herhaling van) huiselijk geweld dreigt. Augeo Foundation en de gemeente Rotterdam ontwikkelden hiervoor een toolkit en e-learning. In de cursus leren leidinggevenden alert te zijn op de signalen en wat zij kunnen doen als ze zich zorgen maken om een werknemer. [Augeo](#) biedt de onlinecursus tot 1 juni gratis aan.

2.4 Factsheets met handelingsperspectief bij huiselijk geweld

De European Family Justice Center Alliance (EFJA) heeft [acht factsheets](#) opgesteld over de impact van Corona op slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling. Corona dwingt slachtoffers nog meer dan gewoonlijk in een situatie waarbij ze nauwelijks ontsnappingsmogelijkheden hebben en sterk in het vizier zitten van de plegger.

De factsheets zijn gemaakt voor beleidsmakers en professionals uit het sociaal- en veiligheidsdomein, en zijn zowel in het Engels als in het Nederlands beschikbaar. Onderwerpen zoals ‘Hoe ga je als professional om met de veranderende omstandigheden?’ ‘Hoe kan ik veiligheid zo optimaal bereiken?’ en ‘Hoe realiseer ik zo snel mogelijk online hulpverlening en bereikbaarheid?’ komen hierbij aan de orde.

2.5 App 'Meldcode kindermishandeling voor onderwijs' beschikbaar

De Beweging tegen Kindermishandeling wil in deze periode van afstandsonderwijs door het coronavirus het onderwijs zoveel mogelijk ondersteunen. Dit omdat er zorgen zijn over de (kwetsbare) situatie van een aantal leerlingen en deze leerlingen ook letterlijk niet altijd 'in beeld' zijn.

Ter ondersteuning is daarom de app 'Meldcode kindermishandeling' ontwikkeld. Deze app geeft onderwijspersoneel handvatten rond het signaleren en handelen bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. Onderwijsprofessionals hebben de verantwoordelijkheid hier alert op te zijn en bij vermoedens de juiste stappen te nemen. De app is laagdrempelig, anoniem en gericht op gebruik in de dagelijkse praktijk van scholen. De app biedt de mogelijkheid om digitaal te melden en is nu beschikbaar in de [App Store](#) en [Play Store](#). Gemeenten kunnen het onderwijs stimuleren hiervan gebruik te maken.

Leerplichtambtenaren, jeugd- en gezinscoaches, jeugdhulp en lokale wijkteams worden de komende tijd ingezet voor deurbezoeken bij leerlingen, waarbij zij ook kijken welke (onderwijs)begeleiding en eventueel opvang nodig is voor leerlingen. De informatie die zij vanuit scholen ontvangen, is hierbij cruciaal; leerlingen kan zo eerder de juiste hulp worden geboden. Deze inzet bevordert de veiligheid van leerlingen.

Meer informatie over de app is te vinden op de [website](#) van de PO-raad.

2.6 Ook tijdens coronacrisis veel en ernstig geweld bij kwetsbare gezinnen

Eerste cijfers tonen aan dat huiselijk geweld door de coronacrisis niet lijkt te zijn toegenomen. Na de lockdown zijn niet meer incidenten gemeld als er voor. Toch is eveneens duidelijk dat in het merendeel van de gezinnen nog steeds sprake is van veel en vaak ernstig geweld. Dit blijkt uit [onderzoek van het Verwey-Jonkerinstituut](#) in opdracht van Augeo onder 247 gezinnen die al bij Veilig Thuis in beeld waren vanwege huiselijk geweld. Mariëlle Dekker, directeur Augeo: "In deze gezinnen was corona niet de druppel die de emmer deed overlopen. De emmer wás al overgelopen. Problemen als armoede, verslaving, partnergeweld en vechtscheidingen hadden zich al opgestapeld

voor de coronacrisis begon. Corona is daarbij een extra stressfactor, in een situatie waarin hulpverleners en het sociale netwerk het gezin nog minder kunnen bereiken. Ik vrees dat gezinsgeweld hierdoor nog langer zal doorgaan en nog moeilijker te stoppen is, en dat kinderen nog meer schade oplopen.”

Deze gezinnen leefden al redelijk geïsoleerd vóór de coronacrisis en de situatie is nog steeds zeer zorgelijk. Goede hulpverlening is en blijft noodzakelijk om blijvende schade voor kinderen en ouders te beperken. Er zijn ook enkele positieve ontwikkelingen zichtbaar. De helft van de kinderen vindt de situatie thuis wel veranderd sinds de coronacrisis. Ze geven aan dat zij meer op elkaar aangewezen zijn, elkaar meer leren vertrouwen en beter met elkaar omgaan. Sommige ouders ervaren minder stress omdat er door de coronacrisis minder contactmomenten zijn met ex-partners.

2.7 Piek in online kinderporno tijdens de lockdown

Het is voor politie, justitie, gemeenten en zorgorganisaties belangrijk te weten dat tijdens de lockdownmaanden maart en april het online seksueel misbruik en de uitbuiting van kinderen, fors is toegenomen. Dit heeft de Europese politiedienst Europol laten weten. De aanpak van deze vorm van criminaliteit heeft tijdens dergelijke lockdowns extra aandacht en prioriteit nodig, zowel repressief als preventief. Voorlichting en extra aandacht voor huishoudens waarover zorgen bestaan is dan belangrijk. Wees dus alert op dit fenomeen, in het bijzonder bij een eventuele tweede coronagolf. Lees hier hoe de politie kinderporno aanpakt en lees in een rapport van Beke en Dialogic hoe ook een beleidsmatige en bestuursrechtelijke aanpak van kinderporno kan bijdragen.

Verdubbeling aantal kinderpornomeldingen in Nederland

Het totaal aantal meldingen vertienvoudigde eind maart naar ruim een miljoen, zo meldt het Amerikaanse National Center for Missing and Exploited Children. Het aantal meldingen van kinderporno in Nederland was toen maar liefst twee keer zo hoog als normaal. De piek verschilde per land en viel samen met de periode van de verschillende lockdowns. De forse stijging is mogelijk te verklaren door het feit dat veel landen de grenzen hadden gesloten, waardoor kinderseksuïsten en andere pedoseksuelen

gedwongen waren thuis te blijven. Als compensatie zijn ze online meer gaan zoeken naar materiaal, zowel op het normaal toegankelijke internet als op het darkweb.

Toename webcamfilmpjes

Er is vooral meer webcammateriaal geüpload. Volgens Europol gaat het zowel om minderjarige kinderen die gedwongen worden om voor de camera seksuele handelingen te verrichten als om kinderen die seksueel getint materiaal van zichzelf maken om te delen met leeftijdsgenoten of om aandacht te krijgen op sociale media. Die video's worden dan zonder dat ze het weten 'gekaapt' en vervolgens gedeeld op het darkweb. Europol wijst opnieuw op het bestaan van 'competities' binnen forums op het darkweb, waarbij gebruikers worden uitgedaagd kinderporno te zoeken en te delen. Naast het aantal meldingen van kinderporno is ook het aantal keren dat hulpijnen is gebeld, fors toegenomen in de lockdownperiode. Vooral tieners hebben zich gemeld.

Jeugd

3.1 Jeugdoverlast stijgt: wat is de betekenis van het puberende brein hierbij?

In Midden-Nederland is een stijging van het aantal meldingen van jeugdoverlast te zien ten opzichte van dezelfde periode in vorige jaren. Uit de politiecijfers zelf blijkt niet of het 'normale' jeugdoverlast betreft of dat de toename komt door de handhaving op groepsvorming en 1,5 meter afstand houden. Politie, BOA's en jongerenwerk ervaren vooral dat laatste. Zij moeten in parken en pleinen jongeren voortdurend aanspreken, waarschuwen en beboeten voor het overtreden van de coronaregels.

Het adolescentenbrein en coronamaatregelen

Het is voor jongeren moeilijk steeds binnen te blijven. Zij willen graag in een groep verblijven en gedragen zich in het algemeen riskanter dan volwassenen omdat zij voor zichzelf minder gevaar of consequenties op langere termijn zien. Dat komt doordat het adolescentenbrein tot ongeveer het 23e jaar in de groei is. Het deel van de hersenen dat het onder meer mogelijk maakt langere termijn gevolgen te overzien en zelfcontrole uit te oefenen, is nog niet uitontwikkeld. Dit blijkt uit onderzoek van

ontwikkelingspsychologen Eveline Crone en Barbara Braams. Professor Crone verwierf wereldwijde bekendheid met de onderzoeken die haar Brain and Development Research Center deed naar het puberende brein. Dr. Braams bestudeerde op Harvard hoe het puberbrein reageert in risicosituaties en beschreef haar bevindingen in de publicatie *'Het riskante brein, het belang en gevaar van risicogedrag bij jongeren'*.

Een stukje 'breintechniek' verklaart jongerengedrag

De nucleus accumbens, het 'beloningsgebied' in het emotionele brein, is supergevoelig in de adolescentie (periode tussen kindertijd en volwassenheid, ong. tussen 13 en 23 jaar). Jongeren zijn zeer gevoelig voor emoties als angst zoals bijvoorbeeld het oordeel van vrienden, maar vooral ook voor beloning. Daarnaast speelt groepsdruk een grote rol. Het adolescentie brein reageert in dat geval heviger in situaties waarbij er iets te genieten, uit te proberen of te 'kicken' valt. Het brein wil dit dus graag in groepsverband. Daarnaast verandert het voorste gedeelte van de hersenen, de frontale kwabben en in het bijzonder de prefrontale cortex, ook nog aanzienlijk. Hier bevinden zich de impulsbeheersing, sociaal gedrag en de planning- en controlefuncties. Oftewel: plannen, anticiperen en de gevolgen voor lange termijn overzien. Een jongere kijkt in het hier en nu (plezier nú), overziet niet goed wat verstandig is en geeft eerder toe aan impulsen, met name in een groep.

Ontbreekt het jongeren dan volledig aan gezond verstand?

Nee, de ontwikkeling van de grijze stof in de cognitieve delen van de hersenen start weliswaar later dan die in de emotionele gebieden, maar de meeste jongeren hebben al snel genoeg denkkracht om een situatie verstandig te kunnen beoordelen. Alleen als er emotie bij komt kijken, neemt deze de overhand op de cognitieve gebieden en biedt het 'gezonde verstand' onvoldoende tegenwicht. Daar bovenop komt nog een gebrekkige bedrading: jongeren hebben minder zogenaamde 'witte stof'. Deze witte stof zorgt voor de communicatie tussen het emotionele brein en de prefrontale cortex, waar de verstandige overwegingen van planning en controle zitten.

Liever met een groep vrienden dan thuis bij ouders

Behalve het brein van jongeren, is hun lichaam en de vorming van hun eigen identiteit ook volop in ontwikkeling. Hierdoor zien jongeren zichzelf als een volwassen persoon,

terwijl de maatschappij dat nog niet zo ervaart en hen nog niet zo behandelt. Dit leidt tot een zogenaamde 'maturity gap' (Moffitt et al, 1993); een tijdelijke kloof tussen de biologische en sociale volwassenheid van jongeren. Om te bewijzen hoe volwassen en onafhankelijk ze zijn en om een eigen identiteit te vormen, zoeken ze juist meer toenadering tot vrienden en leeftijdsgenoten: hun mening telt! Jongeren willen zelfstandig zijn, hun eigen keuzes maken en hebben zo nu en dan een 'time out' van hun ouders nodig. Helaas is vrienden opzoeken nou juist wat door de coronamaatregelen maar beperkt is toegestaan.

Ouders en professionals moeten jongeren helpen

Het blijkt dus dat jongeren door hun nog onvolgroeid brein hulp nodig hebben om met de voor hen extra lastige coronamaatregelen om te gaan. Het is daarom belangrijk dat ouders en professionals jongeren serieus nemen en hen wijzen op consequenties van hun gedrag op de langere termijn. Ook duidelijk grenzen stellen, bepaalde zaken verbieden én handhaven, is verstandig. Dit geldt ook voor het belonen van goed gedrag. Het Nederlands Jeugdinstituut biedt [handige tips](#) voor ouders, jongeren en kinderen, gemeenten en jeugdprofessionals hoe om te gaan met de gevolgen van de coronamaatregelen.

Slimmer chillen = corona killen

Minister Ferdinand Grapperhaus van Veiligheid en Justitie en zes veiligheidsregio's zien ook dat jeugd in toenemende mate in groepen op straat hangt. Omdat ze het probleem onderkennen, is de campagne 'Slimmer chillen = corona killen' ontwikkeld. Want hoe doe je dat in coronatijd; chillen met je vrienden? Als je zoveel mogelijk thuis moet blijven. Of wel naar buiten mag, maar altijd op anderhalve meter afstand van elkaar moet blijven. De campagne daagt jongeren uit om creatieve oplossingen te bedenken en die te delen via #slimmerchillen, waarbij wekelijks drie prijswinnaars worden aangewezen.

Ervaart jouw gemeente overlast en wil je jongeren wijzen op de coronavoorschriften? Maak dan gebruik van de [materialen](#) die speciaal voor de campagne ontwikkeld zijn.

Naast deze campagne zijn er ook verschillende filmpjes van BN-ers die jongeren via social media aanmoedigen de juiste afstand te bewaren. Zie bijvoorbeeld Ali B featuring rappers Judeska en Poke: [Anderhalf](#) of [het filmpje](#) van de politie Amsterdam.

3.2 Coronacrisis helpt om hardnekkige patronen te doorbreken

In de hele zorgsector en ook in de Flevolandse jeugdhulp is het deze coronaperiode alle hens aan dek. Tegelijk zien we ook dat mensen zich aanpassen en initiatieven nemen om anderen te helpen. De jeugdzorg leert hoopvolle lessen voor de toekomst. Het programma Zorglandschap Jeugd Flevoland zet de lessen uit de eigen regio op een rij in de digitale uitgave [‘Op afstand verbonden: veerkracht in de Flevolandse jeugdhulp in tijden van corona’](#). De uitgave is tot stand gekomen in een samenwerking tussen Flevolandse (pleeg)ouders, jongeren, jeugdhulpaanbieders, gemeenten en Hogeschool Windesheim. Zonder de ogen te sluiten voor de ingrijpende impact van corona, zien zij dat de crisissituatie helpt om hardnekkige patronen te doorbreken. Een van de betrokken beleidsadviseurs zegt niet voor niets: “Je moeten aanpassen, boort creativiteit aan: hoe kunnen we het wél realiseren? Deze grondhouding biedt ruimte voor ontwikkeling.”

De [Flevo Academie Jeugd](#) van Hogeschool Windesheim helpt om alle opgedane inzichten in de praktijk te blijven brengen. Waaronder ook hoe [Learn2Work](#), een leerwerktraject, omgaat met de lessen uit de coronaperiode. De inzichten uit Flevoland zijn behulpzaam voor andere delen van Midden-Nederland en zeer de moeite waard om eens te bekijken

3.3 Kindvriendelijk insluiten minderjarigen

De jongerenraad van de politie heeft in het arrestantencomplex in Arnhem geadviseerd over het insluiten van minderjarigen. De politie ontwikkelt met gebruik van hun tips en suggesties een visie op kindvriendelijke cellen. De tips gaan over de inrichting van de cellen in het arrestantencomplex, het verblijf en de bejegening van de kinderen en jongeren door de politie. In [dit filmpje](#) vertelt de landelijke portefeuillehouder Zorg & Veiligheid van de politie, Anja Schouten samen met de jongerenraad over de nieuwe visie. In navolging van zo min mogelijk personen met verward gedrag in de cel omdat ze daar schade van kunnen ondervinden, is er de laatste tijd ook steeds meer aandacht voor onnodig nadelige effecten van insluiting op kinderen en jongeren wat wordt gezien als schending van de het internationale Verdrag voor de rechten van het kind.

Hoeveel nachtjes nog?

Kinderombudsman Margrite Kalverboer heeft in 2019 aanbevelingen gedaan over insluitingen van jongeren bij de politie in het rapport “Hoeveel nachtjes nog?” Zij adviseert het OM en de rechterlijke macht om op zoek te gaan naar alternatieve oplossingen. Ook adviseert zij hen richtlijnen op te stellen voor een meer kindvriendelijke omgang met jongeren en meer maatwerk te leveren. Hierbij staat de vraag ‘wat is in welke situatie goed voor welk kind’ centraal.

In het arrestantencomplex van Midden-Nederland in Houten zijn al twee cellen omgebouwd tot jongerencel. De ombouw in Houten was gelukkig net klaar voor de coronamaatregelen. De cellen zijn groter, hebben een aangename kleur op de muur, een afgeschermd toilet voor de privacy, er is een door de centraalpost op afstand bedienbare televisie en de cellen staan los van de andere cellen. Geluiden van bijvoorbeeld luidruchtige of agressieve arrestanten in de naastgelegen cellen, zijn daardoor niet of minder hoorbaar. De relatief prettige en minder traumatische omgeving betekent een aanzienlijke verbetering voor de jonge verdachten.

3.4 Boetes uitdelen bij corona-overtredingen? Halt komt met een effectief alternatief

Er is een nieuwe en effectievere interventie beschikbaar dan het uitdelen van boetes bij overtreding van coronamaatregelen. Bij BOA's, politie en gemeenten is dit nog niet altijd bekend. Halt-directeur Janet ten Hoop en Marie-Louise van Maarsseveen (oud-Officier Jeugd bij het OM Midden-Nederland en nu strategisch adviseur bij Halt) vertellen in een [interview](#) over de introductie en effectiviteit van de nieuwe Halt-interventie voor jongeren van 12-17 jaar bij overtreding van de coronamaatregelen. Denk bijvoorbeeld aan samenscholing en het niet aanhouden van de onderlinge anderhalve meter.

Respect bijbrengen

Doel van de pedagogische interventie is jongeren bewust te maken van de maatregelen en het belang ervan (respect voor anderen). Ander doel is de ondersteuning van gemeenten, buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) en politie in de handhaving.

Deze Halt-interventie is een (effectiever) alternatief voor het uitdelen van een boete. In Midden-Nederland is maar beperkt gebruik gemaakt van deze doorverwijzing (43 maal rond medio juni) in vergelijking met andere regio's en dat is jammer. Met het oog op een eventuele tweede golf en striktere coronamaatregelen lijkt het verstandig deze mogelijkheid goed bij de (gemeentelijke) BOA's en politie onder de aandacht te brengen.

3.5 Samen de straat op om kwetsbare jongeren te bereiken

In een heel vroeg stadium begon de gemeente Zaanstad als eerste om kwetsbare kinderen te bereiken die van de radar waren gevallen. Dat doet ze in een bijzondere samenwerking tussen jeugdboa's en leerplichtambtenaren. "Het mooie is," zegt jeugdboa Sebastiaan Stans, "dat we vaak dezelfde jongeren kennen. Maar we hebben n et iets andere informatie over hem of haar. Door onze kennis bij elkaar te leggen, krijgen we allebei een rijker beeld." [Lees](#) hoe Zaanstad samenwerkt.

4 Verwarde personen

4.1 Stilte voor de storm in de GGZ?

In Midden-Nederland blijven de aanvragen voor het verkennend onderzoek in het kader van de Wet verplichte GGZ gelijk of nemen zelfs iets af. In het algemeen geldt dat bij het verkennend onderzoek geen huisbezoek meer wordt gebracht. Hoe het OM of de rechtbank daarop gaan reageren, is nog niet bekend. Het aantal aanvragen van zorgmachtigingen is niet gestegen en het aantal crisismaatregelen slechts heel licht. In de GGZ is de inschatting dat het de 'stilte voor de storm' is. Een psychiater zegt daarover: "Je ziet (ook) bij psychiatrische patiënten vaker dat in dit soort (stress)situaties eerst het gezonde gedeelte van de patiënt 'het overneemt' maar de terugslag daarvan later des te groter kan zijn." Er wordt door de ambulante teams een oplopende druk bij patiënten en cliënten waargenomen. Het wegvallen van dagbehandeling, steunend netwerk, dagbesteding is daar goed zichtbaar, wat grote zorgen oplevert. De GGZ bekijkt daarom, mede met oog op de flinke verlenging van de kabinetsmaatregelen, of ze voor

de hele complexe groep weer beperkt dagbehandelingsvoorzieningen kunnen aanbieden (in kleine groepen in grote ruimtes met voldoende tussenafstand).

4.2 Quarantainer: Mobiele ontmoetingsplek GGZ-patiënten en naasten

Werd eerst alleen het hoognodige in stand gehouden om een uitbraak van Corona in een GGZ-kliniek te voorkomen, nu het langer gaat duren breekt een fase aan waarin elke keer de afweging gemaakt moet worden wat een groter risico is: verminderde of afwezigheid van zorg en ondersteuning óf besmetting met het Coronavirus. Face-to-face-contact blijft nog best complex. Daarom zijn innovaties ook belangrijk om deze lastige dilemma's te omzeilen. Er zijn in de regio goede voorbeelden te vinden. Zo is deze week de eerste Quarantainer geplaatst bij een kliniek van GGZ-instelling Altrecht in Utrecht. Een mobiele ontmoetingsplek in tijden van Corona voor patiënten en hun dierbaren zonder dat er fysiek contact plaatsvindt. De Quarantainer is geopend door Mariëlle Ploumen, lid raad van bestuur. Ploumen: 'De Quarantainer biedt onze patiënten de gelegenheid om contact te hebben met hun naasten in deze lastige tijd, terwijl onze klinieken gesloten zijn voor bezoek. En die verbinding is juist voor onze patiënten zo van belang. Meer over de Quarantainer lees je in [dit artikel](#).

4.3 Meedenken over veerkracht gevraagd

Voor iedereen is binnen zitten vervelend. Maar voor wie het sociaal of psychisch al moeilijk had, is het extra vervelend of zelfs dramatisch. Daarom gaat Bauke Koekkoek, lector University of Applied Sciences in Arnhem en Nijmegen, op zoek naar de rol van veerkracht. Hij onderzoekt de risico's en kansen in tijden van Corona. Hij wil bruikbare suggesties doen voor handelingsperspectief, vooral voor professionals in de zorg, het sociaal domein en aanpalende maatschappelijke gebieden zoals politie/veiligheid. Hij roept ons op om mee te helpen, juist vanuit verschillende perspectieven en verschillende delen van het land. Dit kan door informatie te delen over kwetsbaarheid en veerkracht. Als professional of burger die op de een of andere wijze betrokken is bij mensen met psychische problemen. Wil je meer lezen over zijn oproep? Bekijk het eenvoudige uitvraagformulier of [doe gelijk mee](#).

Koekkoek is lector aan de HAN University of Applied Sciences in Arnhem en Nijmegen en de Politieacademie, werkt bij de crisisdienst Pro Persona en heeft verschillende publicaties geschreven over 'personen met verward gedrag', waaronder voor de Tweede Kamer.

4.4 GGZ op weg naar 'het nieuwe normaal'

Belangrijk voor cliënten én voor het verloop van de Persoonsgerichte Aanpak (PGA) van kwetsbare inwoners met GGZ-problematiek, is dat de behandelings-, begeleidings- en bezoeksomvangs mogelijkheden verruimd worden. Zowel voor individuen als ook voor groepen. De nieuwe 'anderhalvemetersamenleving' is goed terug te zien. Met inachtneming van die afstand zijn face-to-face-afspraken en huisbezoeken voor mensen zonder coronaklachten weer mogelijk. Ook dagbesteding en groepsbehandelingen zijn onder voorwaarden weer mogelijk en niet alleen voor de meest kwetsbare personen. Dit geldt in grote lijnen ook voor de verslavingszorg. Dit komt door de aangepaste richtlijn GGZ en corona van 1 mei jl. Voor de maatschappelijke opvang voor dak- en thuislozen is een aparte richtlijn beschikbaar. Zie ook de website over veerkracht en het afwegingskader om hulpverleners te helpen bij het maken van een passende afweging voor de vorm van hulp, ambulante begeleiding/behandeling en/of dagbesteding.

PGA-experts van gemeenten en procesregisseurs in de Zorg- en Veiligheidshuizen kunnen hierdoor GGZ-instellingen vragen om niet alleen te beeldbellen met cliënten, maar ook om weer meer outreachende en reguliere zorg te verlenen. Het is dan niet meer alleen de bemoeizorg die de gaten kan dichtlopen, zoals de afgelopen tijd gebeurde. Dit komt ook de PGA-trajecten én situaties waarin cliënten overlast of onrust veroorzaken in de openbare ruimte, sterk ten goede.

4.5 Regio-overleg WvGGZ in coronatijd

De nieuwe regio-overleggen van de Wet verplichte GGZ (WvGGZ) van gemeenten, GGZ, Openbaar Ministerie en politie zijn in verband met de coronamaatregelen in aangepaste vorm gehouden (regio Utrecht) of uitgesteld (Flevoland resp. Gooi en Vechtstreek). De

volgende regio-overleggen vinden naar alle waarschijnlijkheid weer 'live' plaats op onderstaande data:

- 29 juni 2020: Flevoland en Gooi & Vechtstreek
- 7 september 2020: regio Utrecht

Het bestuurlijk regio-overleg Midden-Nederland vindt plaats op 23 november 2020.

Aandachtspunten regio-overleg 14 mei

Op 14 mei jl. vond het tweede regio-overleg in de regio Utrecht plaats, onder voorzitterschap van geneesheer-directeur Pieter Prins van Altrecht (GGZ).

De belangrijkste inhoudelijke aandachtspunten uit dit overleg zijn:

- De uitvoering van het Verkennend Onderzoek verloopt inmiddels goed. De koppeling tussen het Openbaar Ministerie en de softwareleverancier (software die de uitvoering van de Wvggz ondersteunt) werkt nu ook. Zo kunnen de meeste uitvoerders van het Verkennend Onderzoek (behalve de Spoedeisende Eerste Hulp) de stand van zaken van een aanvraag zorgmachtiging volgen.
- De nieuwe wetgeving rond verplichte zorg en forensische zorg geeft financiële problemen. Zo bestond onder art. 37 van de oude wet BOPZ financiële vergoeding voor forensische plekken, is onder art 3.2. van de (ook) nieuwe Wet forensische zorg sprake van een 'gewone' zorgmachtiging voor een forensische plek en ook een vergoeding voor een 'gewone' plek, terwijl een forensische plek aanzienlijk duurder is. Een ander probleem betreft wie de rekening betaalt voor de beoordeling van cliënten in detentie. Het ministerie van VWS is hiervoor om antwoord gevraagd.
- Een groot probleem is het capaciteitsgebrek van (langdurige) hoog-beveiligde bedden voor cliënten met een forensisch profiel.

Jessica Aarnink, projectleider Wvggz heeft een belangrijk advies voor gemeenten en netwerkpartners: 'Elke casus waarin – al dan niet als crisismaatregel - verplichte zorg voor een inwoner wordt overwogen, is per definitie maatwerk. Ga als betrokken partijen dus altijd in gesprek met elkaar. Denk niet dat iets niet kan, omdat dat dat de vorige keer ook zo was.'

Tot slot zijn er cijfers beschikbaar over de hoeveelheid zaken bij de implementatie van de Wet verplichte GGZ in Midden-Nederland.

4.6 Meer druk op de veiligheid rond personen met verward gedrag en gevaarsrisico

Partners bespraken casuïstiek bij aanvang van de coronamaatregelen via conference-calls. Hoewel dit in de ontstane hectiek een prima tussenoplossing was, ondervindt men inmiddels steeds meer negatieve gevolgen voor de kwaliteit van het casuoverleg.

De échte intermenselijke verbinding die noodzakelijk is om samen tot het juiste resultaat te komen, komt nu niet (makkelijk) tot stand. Met name binnen complexe casuïstiek is dit een issue omdat vaak niet direct duidelijk is bij welke partner de oplossing ligt.

Ook moeten partners commitment voelen en een extra stap naar voren willen zetten om eruit te komen. En ook ‘duikgedrag’ is makkelijker aan de telefoon. Fysiek overleg is daarom doorgaans een must.

Versoepeling maatregelen biedt ruimte voor fysiek overleg

De afnemende kwaliteit speelt bij alle casuoverleggen in de lokale PGA en Top-X in de Zorg- en Veiligheidshuizen. Om die reden vindt er meer escalatie plaats naar de lokale driehoeken. PGA-experts, procesregisseurs van Zorg- en Veiligheidshuizen en het Schakelpunt voor personen met verward gedrag en gevaarsrisico Midden-Nederland, laten weten dat de druk op de casuïstiek de laatste weken toeneemt. Het eerder beschreven probleem komt bij de casuoverleggen rond deze ingewikkelde doelgroep ook extra tot uiting. Het is daarom raadzaam –nu de versoepeling van de coronamaatregelen hier ruimte voor biedt– om weer vaker fysieke (RIVM-proof) overleggen te organiseren. Doe dit met name als het er voor de veiligheid van de samenleving echt om spant.

Roep om ‘back to normal’

Het netwerk krijgt daarnaast steeds meer last van het vastlopen van de rechtspraak door de coronamaatregelen van de strafrechtketen. Dit is extra nijpend nu zaken van niet-preventief gehechte verdachten niet op korte termijn kunnen worden gepland. De strafzaak speelt echter wel een cruciale rol in het sluitend krijgen van het plan van

aanpak. Deze mensen lopen nu vrij rond in afwachting van hun strafzaak. Dit brengt soms risico's met zich mee voor de veiligheid van de samenleving. Het netwerk roept de strafrechtketen op mee te gaan in de versoepeling van de maatregelen en meer 'back to normal' te gaan.

4.7 Geef je mening over spoedreparatiewetsvoorstel Wet verplichte ggz en Wet zorg en dwang

De internetconsultatie van het spoedreparatiewetsvoorstel voor de Wet verplichte ggz (Wvggz) en de Wet zorg en dwang (Wzd) is geopend. Dit wetsvoorstel bevat een beperkt aantal concrete en breed gedragen punten die de uitvoerbaarheid van de Wvggz en Wzd verbeteren en relatief snel kunnen worden gewijzigd. Dit is nodig omdat met name GGZ en Openbaar Ministerie door deze nieuwe wetgeving sinds januari 2020 een enorme administratieve lastenverzwaring ervaren. Ook de cliënt verdwaalt in een bureaucratisch woud vol goed bedoelde brieven en protocollen. Rond eind 2020 komt er nog een wetsvoorstel ter verdere aanscherping van de uitvoerbaarheid. Daarnaast worden de Wvggz en de Wzd vóór het einde van 2021 geëvalueerd (formele wetsevaluatie). In de evaluatie is er, zoals met de Tweede Kamer is afgesproken, veel aandacht voor de uitvoerbaarheid van de wetten. Verdere aanpassing van de Wvggz en de Wzd volgt daarna. Ketenpartijen zoals gemeenten, Openbaar Ministerie en GGZ lijken blij te zijn met de eerste spoedverbetervoorstellen.

Geef je mening!

Kan jouw organisatie voldoende uit de voeten met de spoedreparatie? Of heb je waardevolle input om het spoedreparatiewetsvoorstel aan te scherpen? Maak dan voor 3 juli a.s. uiterlijk gebruik aan de [internetconsultatie](#).

4.8 Midden-Nederland spreekt met één mond over de financiering van de Ketenveldnorm

“De ketenveldnorm is prima, maar met gebruik van aanmelding en voorwerk via de Zorg en Veiligheidshuizen en zónder extra gemeentelijke financiële bijdrage.”

Wat is de ketenveldnorm?

De landelijke “Ketenveldnorm voor levensloopregeling en beveiligde intensieve zorg” (KVN) gaat om afspraken over een kleine groep mensen met ernstige psychiatrische en/of LVB-problematiek die hiernaast (langdurig) risicovol gedrag vertonen en veel overlast in de samenleving veroorzaken. Het doel is om deze groep via de KVN continuïteit van zorg en begeleiding, en soepele op- en afschaling van en naar beveiligde zorg te bieden.

De situatie in Midden-Nederland

In de regio Midden-Nederland trekt zorgaanbieder Fivoor de pilot KVN. De pilot startte in juni 2019 en is medio november door financiële problemen weer stopgezet. De pilot gaat kortweg om de aanmeldprocedure en het voorwerk van het levensloopteam om iemand in zorg te nemen. De financiële problemen van de pilots spelen overal in het land. In bijgaande brief stelt de VNG een financiële oplossing van de pilots voor. Gemeenten, de Zorg- en Veiligheidshuizen en vele ketenpartners in Midden-Nederland vinden het voorstel echter zéér ongewenst en onnodig. Daarnaast ontbreken afspraken over soepele op- en afschaling binnen de (hoog beveiligde) zorg. Die zijn samen met het doorbreken van knelpunten in de bijbehorende financiële structuren noodzakelijk voor een sluitende aanpak.

De praktijk

- In de korte pilotperiode zijn bijna twintig aanmeldingen vanuit de Zorg- en Veiligheidshuizen en lokale PGA in Midden-Nederland gedaan bij de levensloopteams van de Ketenveldnorm. Deze pittige “dossiers” waren zorgvuldig voorbereid en afgewogen door de ketenpartners. De KVN heeft deze afgewezen. Bij betaling van de voorgestelde € 2000,- per aanmelding, had dit de gemeenten al €

40.000 gekost zonder enig traject. Voor deze cliënten is vervolgens een ánder intensief en kostbaar traject ingezet, ook veelal betaald door de gemeenten.

- Slechts vier meldingen zijn wél door de KVN ingenomen. Het voorbereidende werk is hierbij overigens gedaan door de ketenpartners in en onder regie van de Zorg- en veiligheidshuizen (denk aan het lastige aanjaagwerk om te escaleren en dingen geregeld te krijgen). KVN had er zelf weinig werk aan en KVN had dit werk ook niet van de ketenpartners kunnen overnemen, het was er evengoed geweest. Het bedrag per aangemelde cliënt garandeert daarbij geen traject.

Oproep aan wethouders sociaal domein én burgemeesters in Midden-Nederland Op 4 juni jl. heeft Maarten van Ooijen, wethouder sociaal domein gemeente Utrecht en lid van de Taskforce Veiligheid & Zorg, namens Midden-Nederland duidelijk de kernboodschap verwoord: De ketenveldnorm is prima, maar met gebruik van melding en voorwerk via de Zorg en Veiligheidshuizen en zónder extra gemeentelijke financiële bijdrage. Oftewel: het is niet aan de orde om nog een éxtra beroep op gemeentelijke financiering te doen voor een toeleidings- en triagefunctie van de (GGZ)zorgaanbieders. Deze functie wordt al uitstekend geboden in de bestaande infrastructuur van de (mede) door de gemeenten gefinancierde Zorg- en Veiligheidshuizen. De centrumgemeenten resp. de regio's Utrecht, Gooi en Vechtstreek en Flevoland alsmede de Zorg- en Veiligheidshuizen in de regio zijn bij deze oproep nauw betrokken. We waarderen het wanneer burgemeesters en wethouders deze boodschap overal laten klinken.

Hoe nu verder? Deze oproep betekent overigens niet dat gemeenten in Midden-Nederland niet achter het doel van de Ketenveldvorm-pilot staan. Integendeel. Gemeenten willen er graag aan meedoen. Maar dan wél met inzet en gebruik van de bestaande infrastructuur, zowel binnen het sociale- als het veiligheidsdomein. Ook moet de aanmeldfase vanuit de Zorgverzekeringswet vergoed worden. Wanneer dit niet mogelijk blijkt, hebben de gemeenten in Midden Nederland er geen problemen mee dat de pilot tot nader orde wordt stopgezet en knelpunten op andere (bestuurlijke) tafels worden besproken. Een lichtpuntje: de nieuwe projectleider van Fivoor staat open voor de samenwerking met en melding via het Zorg- en Veiligheidshuis.

5 Maatschappelijke opvang

5.1 Dak- en thuislozen en maatschappelijke opvang: 'Het voelt als sprinten in een marathon.'

Hoe kun je thuisblijven als je geen thuis hebt? Door deze vraag meermaals te stellen, is de zorg voor dak- en thuislozen helder op de kaart gekomen. Een pure noodzaak; het is immers een zeer kwetsbare groep die niet uit het zicht mag raken. In de regio's is met veel inspanningen de opvang inmiddels ruimer opgezet en zijn vormen van quarantaineplekken ingericht. Contact houden met de doelgroep is daarbij één van de grootste uitdagingen voor de maatschappelijke opvang.

In de woonvoorzieningen/ opvang wordt ook een oplopende druk bij patiënten en cliënten waargenomen, zoals meer spanningen, irritaties en vechtpartijtjes. Ook daar is heel goed voelbaar dat dagbesteding, werk, dagbehandelingen, een steunend netwerk en andere voorzieningen tijdelijk zijn weggevallen en er minder drugs kunnen worden gebruikt. In hostels is een hogere personeelsbezetting te zien om de situatie houdbaar te houden en moeten er ingewikkelde afwegingen worden gemaakt. Verslavingszorg, GGZ, politie en gemeente werken in deze spannende tijd hierin nauw samen.

a. Hoe help je dak- en thuisloze jongeren in tijden van corona?

Zoveel mogelijk binnen blijven zonder dak boven je hoofd. Hoe doe je dat? Dak- en thuisloze jongeren bevinden zich 'normaal' al in een kwetsbare positie. Hun situatie is er onder de coronamaatregelen alleen maar urgenter op geworden. Bovendien komen er door de toenemende woningnood en het grootschalige verlies van flexibele banen als gevolg van de coronacrisis alleen maar meer dak- en thuisloze jongeren bij. Tegen welke extra problemen lopen ze aan? Hoe gaan organisaties ermee om en welke knelpunten komen zij zelf tegen? En wat kunnen gemeenten nu voor hen betekenen, ook met het oog op een eventuele tweede golf? Een kleine rondgang in het veld onder een aantal verschillende organisaties levert hierin - naast een overzichtelijke beschrijving van de problemen en knelpunten - vooral ook veel concrete oplossingen en tips op.

5.2 Kansen creëren door corona

Lister en het Leger des Heils 50/50 hebben de handen ineengeslagen voor een bijzondere samenwerking; een samenwerking ontstaan door toedoen van corona.

Lister-locatie hostel Wittevrouwen, een locatie gericht op herstelgerichte zorg en begeleiding van mensen met ernstige verslavingsproblematiek, bemerkte een probleem. Bij aanvang van de coronamaatregelen bleek al snel dat de bewoners minder inkomsten hadden. Inkomsten die er normaal wel waren, zoals bijvoorbeeld bedelen en kleine horecabaantjes, vielen weg. Hierdoor hadden de bewoners ook geen geld meer om hun drugsverslaving te bekostigen. De scoringsdrang van de verslaafde bewoners, die toch aan drugs wilden komen, leidde tot meer spanning en onrust in de wijk en in en rondom het hostel.

Een vervelende situatie met positief effect

Ronald Kemp, locatiehoofd van hostel Wittevrouwen, besloot daarom om het weggefallen werk in eigen huis te halen en vond daarvoor in het Leger des Heils 50/50 een goede partner.

Kemp: 'Het Leger des Heils biedt nu drie ochtenden per week werk aan in het hostel, wat erg goed loopt. Mensen die we normaal nauwelijks vijf minuten rustig kunnen spreken, zitten nu zomaar twee uur ontspannen beugels in elkaar te draaien. Tijdens het werk ontstaan daarnaast mooie gesprekken en ze verdienen zo wat extra's. Oftewel, als de berg niet naar Mohammed komt, dan moet Mohammed tot de berg komen. Zo leidt een vervelende situatie onverwacht (ook) tot creativiteit, mooie initiatieven en tevreden bewoners en professionals!'

6 Overig

6.1 Noodzaak van persoonlijke beschermingsmiddelen in GGZ en maatschappelijke opvang

De samenleving verwacht dat behandelaars en begeleiders juist de meest kwetsbare, complexe groep face-to-face blijven zien (denk bijv. aan dak- en thuisloze gebruikers met psychiatrische problemen, in de wijken op zoek naar wat geld en drugs). Echter, deze medewerkers moeten het doen zonder beschermingsmaterialen. In de hele zorg maar ook hier, moet dit gebrek snel worden opgeheven, zodat goede zorg gegarandeerd kan blijven.

6.2 Webinar PGA-monitor

Dinsdag 19 mei heeft de webinar 'Introductie en gebruik PGA-monitor' plaatsgevonden. De webinar was speciaal georganiseerd voor PGA-experts, procesregisseurs van zorg- en veiligheidshuizen en beleidsambtenaren OOV en sociaal domein die met de PGA van doen hebben. Myriam Kooij en Lianne Drost van Bureau Regionale Veiligheidsstrategie legden de achtergrond, nut en noodzaak en het gebruik van de monitor en de benodigde tools uit. Daarnaast werden er vragen van de kijkers beantwoord. Heb je het webinar gemist? Kijk het dan [hier](#) terug!

Wil je ook aan de slag met de PGA-monitor? Kijk dan in de apothekerskast van de Veiligheidscoalitie voor de [PGA-monitor en bijbehorende documenten](#).

6.3 Taskforce Verbinding Zorg en Veiligheid deelde vol trots best practice PGA-monitor met het land

Elk jaar is de landelijke Dag van Zorg en Veiligheid dé plek waar alle actuele thema's op het snijvlak van zorg, veiligheid en het sociaal domein aan bod komen. Op maandag 29 juni vond deze dag wederom plaats, dit keer was de Dag geheel digitaal te volgen vanwege de coronamaatregelen. Myriam Kooij en Lianne Drost, programmamanager

resp. projectleider van het Programma Verbinding Zorg en Veiligheid, verzorgden tijdens deze dag vol trots een workshop over de PGA-monitor. Die PGA-monitor is onder leiding van de Taskforce Verbinding Zorg en Veiligheid in Midden-Nederland ontwikkeld. Doel van de workshop was om zo nog meer gemeenten enthousiast te maken over het gebruik van de PGA-monitor. Want wat zou het mooi zijn als er niet alleen in Midden-Nederland met de PGA-monitor wordt gewerkt, maar ook in de rest van het land! In de workshop deelden zij de kracht van de monitor en hoe je er mee kunt werken.

De dag bestond verder uit een plenair deel, met sprekers als Paul Iske van het Instituut voor Brilljante Mislukkingen, Erik Dannenberg van Divosa, Sven de Langen wethouder Rotterdam, Liesbeth Spies burgemeester Alphen aan den Rijn en als afsluiter Hans Boutellier van het Verwey Jonker instituut. Daarnaast konden deelnemers verschillende workshops volgen over uiteenlopende thema's zoals kindermishandeling en huiselijk geweld, personen met verward gedrag, mensenhandel, re-integratie van (ex-)gedetineerden, gegevensdeling, radicalisering en de persoonsgerichte aanpak.

Wil je de Dag van Zorg & Veiligheid terug kijken, [kijk dan hier](#). En mocht je het nog gemist hebben, meer informatie en praktische ondersteuning voor het gebruik van de [PGA-Monitor](#) vind je in de apothekerskast.

6.4 Nieuwe Bovenregionaal projectleider Wet verplichte GGZ Midden-Nederland

Bianca den Outer, partner van adviesbureau JB Lorenz, neemt vanaf medio juni het stokje over van Jessica Aarnink als Bovenregionaal projectleider Wvvggz in Midden-Nederland. Velen van jullie kennen Bianca mogelijk al als landelijk brigadier Passend vervoer dat er opgericht is personen met verward gedrag niet meer per politieauto te vervoeren. We bedanken Jessica Aarnink voor de gedegen en op verbinding gerichte ondersteuning bij de implementatie van de Wet verplichte ggz, in aanvulling op de lokale projectleiders. Bianca zal tot december 2020 de regio-overleggen en de uitvoering van de werkagenda Wvvggz 2020 aansturen, ondersteunen en borgen.

6.5 Mini-documentaire over aanpak multiproblematiek

De aanpak van multiproblematiek is weerbarstig. Elke betrokken professional doet hard zijn best, maar het helpt niet altijd. Cliënten moeten ondertussen dag-in-dag-uit met de problemen omgaan. Deze mini-documentaire over Jesse legt de problemen waar professionals tegenaan lopen, pijnlijk bloot. Bekijk de video [hier](#). (Deze documentaire is gemaakt door Het Centrum van Criminaliteitspreventie en Veiligheid, Het CCV).

6.6 Stijgt burenoverlast explosief?

Het NOS Journaal meldde 12 mei dat de aantal meldingen van burenruzies explosief stijgt. CCV-adviseur Frannie Herder nuanceert dit beeld enigszins. "Wat ik hoor van de verschillende organisaties die buurtbemiddeling aanbieden, is dat het beeld wisselend is." Ze sprak de afgelopen dagen met verschillende coördinatoren buurtbemiddeling. Lees [hier](#) meer daarover.

6.7 CCV-adviseur Frannie Herder over burenoverlast in coronatijd

Burenoverlast in coronatijd kan heviger zijn. Dat bevestigt CCV-adviseur Frannie Herder in De Telegraaf. Herder: "Dat is niet zo gek, als je nagaat dat we met zijn allen thuiszitten. Je ziet de muren op je afkomen. Als je dan ook nog eens de hele dag een klussende buurman hoort, wordt niemand daar vrolijk van." Lees [hier](#) het hele artikel.